

مونډر اوس هغه اوبه چې د پاسه را
بهيږي تر خپل کنټرول لاندې لرو او
کولای شو د خپلو اړتياو سره سم
کروندې په کره توگه خړوبې کړو

د سيلابونو مخنيوی

اکاخيل، بابانظر او دروازه د افغانستان په شمال کې د بغلان ولايت درې کوچني کلي دي چې په هغو کې د ۱۰۰ نه تر ۲۰۰ کورنۍ ژوند کوي. که څه هم دا کلي يو له بله څخه يو څه واټن لري خو گډ ورته والی هم پکې ليدل کيږي. د نوموړو کليو اوسيدونکي چې د غنمو او سبو د کرنې څخه خپل ژوند پرمخ بيايي په وار وار د اوبولگونې د کانا لونو د ويجاړيدو سره مخامخ دي.

د هر کال په پيل کې د شاوخوا غرونو څخه هغه اوبه چې د واورو د ولې کيدو له امله لاندې درې ته بهيږي نه يوازې رودونه له اوبو څخه پکوي، بلکه خټې، د پريشو ټوټې او پېرې له ځانه سره راوړي چې د اوبولگونې په کانا لونو کې پاتې کيږي کوم چې د بزگرو له خوا خپلو کروندو ته د اوبو د برابرولو په موخه په ډير دقت جوړشوي دي. کال په کال د اوبو د کاروونکو د ټولنو مشران د خپلې خوبې ډلې تنظيموي، پيسې را ټولوي او تجهيزات په کرايه اخلي تر څو نوموړي کانا لونه پاک کړي. دا يو داسې بار او زيار دی چې هر وار بيا تکرارېږي ځکه د بارانونو بل پړاو حتماً بيا راتلونکی دی او دغه لړۍ به بيا له سره پيل شي.

د بابانظر د کلي د اوبو د کاروونکو د ټولني مشر حاجی حکيم د اوبولگونې د کانا لونو د بندېدو د اغيزو په باب څرگندونې کوي: «نه يوازې د پريشو ټوټې او پېرې په کانا لونو کې ځای نيسي، بلکه کله چې کانا لونه بند شي، بيا د سېلاب اوبه د مونډر د کروندو څخه تيرېږي او زمونږ کروندو ته رسېږي. دا اوبه زمونږ د کرنې محصولات تخریبوي او زمونږ شخصي مالونو ته زيان رسوي.»

د المان حکومت د بغلان ولايت د کرنې، اوبولگونې او مالدارۍ د رياست سره يوځای په نوموړو دريو کليو کې د اوبو د کاروونکو د ټولنو سره مرسته کړېده چې په پايله کې هلته اغيزمن ساتندوی سيستمونه او د پلونو په شمول عصري کانا لونه جوړشوي دي چې آن د سختو بارانونو په موسم کې اوبه په کنټرول شوي ډول کروندو ته ليري. د اکاخيل د کلي د اوبو د کاروونکو د ټولني مشر بناغلي نعيم په خوله، دغه نوې بيخېنا ډيره زياته اغيزه کړېده. «مونډر اوس هغه اوبه چې د پاسه را بهيږي تر خپل کنټرول لاندې لرو او کولای شو د خپلو اړتياو سره سم کروندې په کره توگه خړوبې کړو.» پخوا به دا راز ناروینونه يو بديهي کار گڼل کيده. کله چې به کانا لونه د سيلابونو له امله بندشول، زيات شمير کروندې به د اوبولگونې د سيستم څخه بې برخې کيدلې چې دا کار نه يوازې زمونږ محصولاتو بلکه همداراز د محلي کورنيو عوایدو ته هم زيان رساوه. بناغلي نعيم اوس په خوشحالی سره وايي: «دا خبرې اوس پخوانۍ دي. د نويو

کانالونو په درلودلو سره اوس مونږ کولای شو حتی د مځکې لا زیاته برخه خپره کړو چې زموږ د محصولاتو د چټکې ودې سبب شوی دی. برسیره پردې، اوس مونږ کولای شو د بزگرو تر منځ اوبه په منصفانه ډول ویشو تر څو هر سړی خپله برخه په لاس راوړي.»

د نوموړو کلیو د اوسیدونکو برسیره، هغه مسافران چې له دې سیمې څخه تیرېږي هم د نوموړې زیربنا څخه ګټه پورته کوي. ځکه د سیلابونو اوبو سپکونو ته هم زیان رساوه او د پریښو توتې او خټې به یې پر لارو پریښودې. د کریم په نامه د کلي یو اوسیدونکی داسې وايي: «دا ستونزه اوس له منځه تللې ده. مونږ کولای شو اوبه په کنټرول شوي ډول وباسو او وپي ویشو. اوس اوبه هغه ځایته لیږل کیږي چې ورپورې اړه لري: یعنې د اوبولګوني کانالونو او په پای کې کروندو ته.»

په افغانستان کې د اکثریتو کوروالو ژوند په کرنې پورې تړلی دی. له همدې کبله، د المان حکومت نورې ډلې لکه د غنمو او سبو د بزگرانو څخه ملاتړ کوي تر څو هغوی وکولای شي خپل حاصلات زیات کړي او خپلو عوایدو ته سمون ورکړي.

خپرونه: ۱۳۹۶
پروګرام: تلیاتي اقتصادي پرمختیا او د کارموندني وده (SEDEP)
پانګه ورکونکي اداره: د المان د فدرالي حکومت د اقتصادي مرستو او پراختیا وزارت (BMZ)
شریکان: د صنایعو او سوداګرۍ وزارت (MoCI) و مالي وزارت (MoF) د کلیو پراختیا او بیا رغونې وزارت (MRRD) د لمړنیو کوچنیو پوړونو بانک (FMFB) د افغانستان نړیوال بانک (AIB) غزنفر بانک
پلي کونکي مؤسسه: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
ولایتونه: کابل، بدخشان، بغلان، بلخ، سمنګان، کندز او تخار.
د پروګرام موخې: د نارینه وو او ښځینه وو لپاره د ټولو وګړو په ډلو کې د ګمارنې او عاید فرصتونه رامینځ ته شوي او له خصوصي سکتور نه ښه ملاتړ کیږي
ټوله موده: د ۱۳۹۲ کال د کب څخه د ۱۳۹۷ کال د لېندۍ تر میاشتې پورې